

Логіка

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Адміністративний менеджмент
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	2 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	120 год (4 кредити ЕКТС)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік Модульна контрольна робота
Розклад занять	rozklad.kpi.ua Денна форма: лекції раз на два тижні, семінари – раз на тиждень
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Архипова Євгенія Олександрівна, к.філос.н., доцент (лекції, практичні), evgar55@gmail.com
Розміщення курсу	Google classroom, код класу надається викладачем

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Логіка» орієнтована на розвиток культури мислення, а її вивчення покращує загальні аналітичні та комунікативні навички, що стане у нагоді як в повсякденному житті, так і в професійній діяльності.

Метою навчальної дисципліни є формування уявлення про основні закономірності процесів мислення і розвиток навичок аналізу логічних форм, правильного застосування логічних прийомів, операцій і законів.

Предметом вивчення є закони логіки та основні форми мислення.

Навчальна дисципліна у комплексі з іншими освітніми компонентами сприяє розвитку таких програмних компетентностей та програмних результатів навчання:

- програмні компетентності:

1. Здатність бути критичним і самокритичним.
2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
3. Здатність до міжособистісної взаємодії.
4. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів

- програмні результати навчання:

5. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

Завданням навчальної дисципліни є формування у студентів свідомого ставлення до процесу міркування та прийняття рішень, чіткого уявлення про основні закономірності процесів мислення, недопущення у власних міркуваннях логічних помилок та їх виявлення у промові інших осіб. Результатом вивчення дисципліни є формування та/або розвиток навичок критичного аналізу логічних форм та правильного застосування логічних прийомів і операцій, розвиток логічної культури мовлення, зокрема вміння правильно будувати умовиводи та коректно обґрунтовувати свою думку, що в цілому дозволяє розвинути навички міжособистісної та групової взаємодії, здатність до співробітництва та розв'язання конфліктів. Здобувачі вищої освіти також ознайомляться з історією розвитку логіки та законами формальної логіки, що дозволить виявляти та усувати проблеми в доведенні та аргументації.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти:

- зрозуміють наскрізний характер логічних знань та умінь;
- ознайомляться з основними віхами в історії розвитку логіки як науки;
- отримають теоретичні знання щодо природи мислення, правил побудови та використання в процесі мислення головних логічних форм — поняття, судження, умовиводу;
- розвинути навички міжособистісної взаємодії шляхом здійснення логічного аналізу умовиводів, доведення та спростувань, дотримання законів формальної логіки;
- познайомляться з софістичними прийомами та логічними хитрощами, які використовуються задля отримання перемоги в суперечці, введення в оману співрозмовників та/або слухачів;

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна є вибірковою, а її вивчення не потребує якихось спеціальних знань та навичок. Дисципліна сприятиме кращому розумінню окремих тем таких нормативних дисциплін, як «Теорія прийняття управлінських рішень», «Основи інформаційної безпеки».

Дисципліна розвиває навички міжособистісної взаємодії та критичного ставлення до отримуваної інформації.

3. Зміст навчальної дисципліни

1. Предмет та значення логіки.
2. Історія логіки.
3. Закони логіки.
4. Поняття.
5. Судження.
6. Умовивід. Дедуктивні умовиводи
7. Індуктивні умовиводи. Умовиводи за аналогією.
8. Гіпотеза. Доведення та спростування.
9. Паралогізми та софізми.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базові джерела:

1. Архипова Є.О. Логіка: навч. посібн. / Є. О. Архипова, В. Д. Піхорович, О. О. Потіщук. Дніпропетровськ: Середняк Т.К., 2015. 183 с.

2. Лебедєв В. О., Павлов В. І. Логіка: Навч. посібник. Харків : УкрДУЗТ, 2019.
<http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2226/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf> (дата звернення 10.05.2024).
3. Конверський А.Є. Логіка: Підручник. 2-ге вид. виправлене. К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. 391 с. URL: http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/Konversky_Logik/194/193/6 (дата звернення 10.05.2024).
4. Логіка для юристів: підручник / В.С. Бліхар, В.В. Левкулич, М.М. Олексюк, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо, О.І. Матвієнко. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2022. 316 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44906/1/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0.pdf> (дата звернення 10.05.2024).

Інформація про інші матеріали або посилання на матеріали чи ресурси, потрібні для вивчення навчальної дисципліни, публікуються у гугл-класі.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни використовуються різні методи, зокрема словесні (розповідь, дискусія, коментування тощо), наочні (ілюстрування, презентації, слайди, схеми, таблиці, демонстрація сайтів тощо), практичні (аналіз ситуацій, творчі роботи, кейс-стаді, робота з текстом). Також використовуються методи проблемних ситуацій, демонстрації пошукової діяльності, активізуючих запитань. В процесі навчання використовуються сервіс відеоконференцій Zoom, месенджери, Електронний кампус КПІ, також застосовуються різноманітні цифрові інструменти (зокрема, додатки Google Workspace, Miro, Canva, JamBoard, сервіси онлайн-тестування, опитування, Mentimeter тощо).

Завдання та методичні рекомендації до виконання практичних робіт, питання до МКР, заліку та інші матеріали викладаються в гугл-класі.

Орієнтовні плани лекційних та практичних занять (денна форма навчання)

Лекційні заняття

Тема 1. Предмет і значення логіки

Лекція 1. Предмет і значення логіки

1. Багатозначність слова "логіка".
2. Основні підходи до розуміння мислення та свідомості.
3. Логіка як наука та її місце серед інших наукових знань
4. Види логіки.
5. Значення логіки в повсякденному та професійному житті.
6. Поняття формалізації. Порівняльна характеристика природної та формалізованої мов

Завдання на СРС: Значення логіки в професійній діяльності публічного управління.

Тема 2. Закони логіки

Лекція 2. Закони формальної логіки

1. Загальна характеристика законів формальної логіки
2. Закон тотожності.

3. Закон виключення суперечності.
4. Закон виключеного третього.
5. Закон достатньої підстави.

Завдання на СРС: Знайдіть приклади порушення законів формальної логіки в художній літературі, періодичних виданнях або в інших джерелах.

Закони діалектичної логіки.

Тема 3. Історія логіки

Лекція 3. Загальна характеристика розвитку логіки. Логіка в Давній Греції

1. Передумови виникнення логіки як науки.
2. Етапи розвитку логіки.
3. Логіка в Давній Греції.
4. Логіка в Давній Індії.
5. Логіка Середньовіччя та епохи Відродження.
6. Логіка Нового часу.
7. Сучасна логіка.

Дидактичні засоби:

Схема1. Етапи розвитку логіки.

Завдання на СРС: назвіть основні віхи розвитку логіки

Тема 4. Поняття

Лекція 4. Поняття як елементарна форма мислення

1. Загальна характеристика поняття як форми мислення.
2. Поняття та слово. Поняття та предмет. Поняття та уявлення.
3. Зміст та обсяг поняття.
4. Види понять.
5. Відношення між поняттями. Їх графічне зображення (кола Ейлера).
6. Операції з поняттями.

Дидактичні засоби:

Схема 1. Класифікація понять.

Схема 1. Відношення між поняттями.

Схема 2. Операції з поняттями: заперечення, додавання, віднімання, множення.

Завдання на СРС:

- 1) закріпіть знання за темою, пройшовши тест «Види понять»
- 2) закріпіть знання за темою, пройшовши тест "Відношення між поняттями";
- 3) знайдіть приклади визначень різних видів

Тема 5. Судження

Лекція 5. Судження

1. Судження як форма мислення. Судження та речення.
2. Сутність, структура та класифікація простих суджень.

3. Відношення між категоричними судженнями (логічний квадрат).
4. Розподілення термінів в категоричних судженнях.
5. Загальна характеристика складних суджень. Поняття "логічний сполучник".
6. Види складних суджень: з'єднувальні, роз'єднувальні; умовні, еквівалентні.
7. Виклад складних суджень мовою логіки висловлювань.

Дидактичні засоби:

Схема 1. Класифікація суджень.

Таблиця 1. Об'єднана класифікація суджень за кількістю та якістю.

Схема 2. Логічний квадрат та відношення між судженнями.

Таблиця 2. Розподілення термінів в категоричних судженнях.

Таблиця 3. Види складних суджень, логічні сполучники, що їх утворюють, та слова, які відповідають цим сполучникам у природній мові.

Завдання на СРС: 1) закріпіть знання за темою, пройшовши тести "Відношення між судженнями (логічний квадрат)" та "Розподіленість термінів у судженні", "Складні судження".

2) придумайте чотири складних судження із різним набором логічних сполучників та побудуйте для цих суджень таблиці істинності.

Тема 6. Умовивід. Дедуктивні умовиводи

Лекція 6. Умовиводи. Безпосередні умовиводи. Простий категоричний силогізм

1. Умовивід як форма мислення.
2. Класифікація умовиводів.
3. Безпосередні умовиводи: сутність та способи утворення.
4. Простий категоричний силогізм. Аксиома та загальні правила силогізму.
5. Фігури та модуси простого категоричного силогізму. Правила фігур.
6. Категоричні силогізми з ймовірними засновками, силогізми із виділяючими судженнями.

Дидактичні засоби:

Таблиця 1. Класифікація умовиводів.

Таблиця 2. Основні способи побудови безпосередніх умовиводів.

Схема 1. Структура та графічне зображення фігур простого категоричного силогізму.

Завдання на СРС:

- 1) візьміть як засновки чотири різних за кількістю та якістю суджень та почергово утворіть з них всі можливі безпосередні умовиводи.
- 2) поясніть відмінність між істинністю та правильністю висновку.
- 3) складіть самостійно 5-6 силогізмів, які б відрізнялись один від одного фігурою та/або модусом; 4) закріпіть знання за темою, пройшовши відповідні тести.

Лекція 7. Інші види дедуктивних умовиводів

1. Чисто умовний силогізм
2. Умовно-категоричний умовивід
3. Розділово-категоричний умовивід
4. Умовно-розділовий (лематичний) умовивід.

5. Скорочені, складні та складноскорочені умовиводи.

Дидактичні засоби:

Схема 1. Структура та правильні модуси умовних, розділових та умовно-розділових умовиводів.

Схема 2. Структура та види скорочених, складних та складноскорочених умовиводів.

Завдання на СРС: знайдіть або придумайте самостійно приклади розглянутих умовиводів.

Спробуйте виділити скорочені, складні та складноскорочені силогізми у живому мовленні (розмова зі знайомими, телевізійні новини, радіотрансляції тощо).

Тема 7. Індуктивні та традитивні умовиводи

Лекція 8. Індуктивні та традитивні умовиводи

1. Поняття індукції та індуктивного умовиводу.
2. Види індуктивних умовиводів.
3. Методи встановлення причинних зв'язків між явищами
4. Загальна характеристика умовиводу за аналогією.
5. Види аналогій.

Дидактичні засоби:

Схема 1. Види індуктивних умовиводів.

Завдання на СРС: 1) види традитивних умовиводів.

2) шляхи підвищення ймовірності індуктивних умовиводів.

Тема 8. Гіпотеза. Доведення та спростування

Лекція 9. Гіпотеза. Доведення та спростування

1. Поняття та структура гіпотези.
2. Етапи побудови та доведення гіпотези.
3. Види гіпотез.
4. Поняття та логічна структура доведення.
5. Види аргументів та спростування.

Завдання на СРС: способи спростування та доведення

Практичні (семінарські) заняття

Семінар № 1. Логіка як наука

1. Предметна діяльність людини як основа мислення.
2. Абстрактне мислення і його характерні особливості.
3. Практичне значення логіки.
4. Методи науки логіки.
5. Структура логічних знань. Види логіки (загальна інформація)
6. Мислення та мова.
7. Поняття формалізації.
8. Порівняльна характеристика природної та формалізованої мов.
9. Структура формалізованої мови.

Завдання на СРС: Сучасні напрямки розвитку логічної науки.

Семінар № 2. Формалізація як метод логіки

1. Поняття формалізації.
2. Порівняльна характеристика природної та формалізованої мов.
3. Структура формалізованої мови.
4. Написання есе.

Завдання на СРС: Поняття та основні питання семіотики

Семінар № 3. Закони та принципи логіки

1. Формальна логіка як наука.
2. Закони формальної логіки
 - a. Закон тотожності.
 - b. Закон виключення суперечності.
 - c. Закон виключеного третього.
 - d. Закон достатньої підстави.
3. Загальне поняття про діалектичну логіку. Відмінність формальної логіки від діалектичної.
4. Принципи діалектичної логіки.
 - a. Принцип сходження від абстрактного до конкретного.
 - b. Принцип збігу історичного і логічного.
 - c. Принцип зв'язку всього зі всім.
 - d. Принцип розвитку.

*Завдання на СРС: Взаємозв'язок законів та принципів логіки;
Ильенков Э.В. Диалектическая логика. Очерк первый. М. 1984.*

Семінар № 4-5. Розвиток логіки як науки

1. Передумови виникнення логіки як науки.
2. Основні етапи та особливості розвитку логіки в Стародавній Індії
3. Основні етапи розвитку логіки в Логіка в Давній Греції.
4. Логіка Середньовіччя.
5. Логіка Нового часу.
6. Сучасна логіка:
 - a. Класична логіка
 - i. Логіка висловлювань
 - ii. Логіка предикатів
 - b. Неокласична логіка
 - i. Критика принципу двозначності класичної логіки. Багатозначна логіка.
 - ii. Інтуїціоністська
 - iii. Релевантна
 - iv. Модальна логіка (алетична, темпоральна (часова), деонтична, аксеологічна).
 - v. Недедуктивні логіки: ймовірнісна, нечітка, логіка рішень
7. Розвиток логіки в Україні.

Завдання на СРС: алетична логіка.

Семінар 6-8. Поняття

1. Форми мислення.
2. Поняття як форма мислення. Суттєві та несуттєві ознаки.
3. Поняття та уявлення. Поняття та слово.
4. Логічна структура поняття (зміст та обсяг).
5. Класифікація понять.
6. Відношення між поняттями.
7. Операції над поняттями (заперечення, додавання, віднімання, множення; узагальнення і обмеження).
8. Логічна операція визначення. Види визначення. Вимоги до визначення. Помилки при визначенні понять
9. Логічна операція ділення (поділу) понять. Види ділення. Вимоги до ділення понять. Помилки ділення.
10. Модульна контрольна робота

Завдання на СРС: Пройдіть тести за темою поняття.

Семінар 9. Прості судження

1. Загальна характеристика судження. Структура простого судження (суб'єкт, предикат, зв'язка).
2. Види простих суджень.
3. Розподіленість термінів в атрибутивних судженнях.
4. Логічний квадрат та відношення між порівнюваними судженнями

Завдання на СРС: Пройдіть тести за темою прості судження.

Семінар 10. Модальні судження. Складні судження

1. Модальні судження та їх види.
2. Будова та види складних суджень.
3. Логічні сполучники та їх значення.
4. Виклад складних суджень мовою логіки висловлювань.
5. Таблична побудова логіки висловлювань.

Завдання на СРС: Пройдіть тести за темою складні судження.

Семінар 11. Умовиводи. Безпосередні умовиводи

1. Умовивід як форма мислення. Загальна структура та умови істинності умовиводів.
2. Класифікація умовиводів
3. Безпосередні умовиводи. Операції перетворення, обернення та протиставлення предикату та протиставлення суб'єкту.

Завдання на СРС: Знайдіть приклади логічних помилок при використанні безпосередніх умовиводів.

Семінар 12. Простий категоричний силізм

1. Загальна характеристика простого категоричного силізму
2. Структура силізму.
3. Аксиома силізму та загальні правила ПКС.

4. Правила силогізму:
 - а) правила термінів;
 - б) правила засновків.
5. Фігури та модуси ПКС, правила фігур.
6. Приклади ПКС за різним фігурами та модусами.

Завдання на СРС: Пройдіть тести за темою ПКС.

Знайдіть приклади помилок, які допускаються при складанні ПКС в побутовому мовленні.

Семінар 13. Умовні та розділові умовиводи

1. Чисто умовний силогізм
2. Умовно-категоричний умовивід
3. Розділово-категоричний умовивід
4. Умовно-розділовий (лематичний) умовивід

Завдання на СРС: Побудуйте умовні та розділові умовиводи за різними модусами.

Семінар 14. Складні умовиводи

1. Скорочений силогізм (ентимема)
2. Полісилогізм та його види.
3. Скорочені полісилогізми (сорити).
4. Складноскорочені полісилогізми (епіхейреми).

Завдання на СРС: Побудуйте складні умовиводи. Знайдіть приклади, розберіть структуру та розкрийте помилки використання складних умовиводів (наприклад, у мовленні учасників політичних ток-шоу) .

Семінар 15-16. Індуктивні умовиводи. Аналогія

1. Види індуктивних умовиводів та методи індуктивного дослідження.
2. Методи індуктивного дослідження:
 - метод подібності;
 - метод єдиної відмінності;
 - об'єднаний метод відмінності та подібності;
 - метод залишків;
 - метод супутніх змін.
3. Загальна характеристика та види умовиводів за аналогією.
4. Шляхи підвищення ймовірності індуктивних умовиводів та умовиводів за аналогією.
5. Модульна контрольна робота.

Завдання на СРС: Підготуйтеся до МКР №2.

Семінар 17. Гіпотеза. Доведення та спростування

1. Гіпотеза як форма розвитку теорії. Поняття та структура гіпотези.
2. Види гіпотез. Етапи побудови та доведення гіпотези

3. Поняття та логічна структура доведення.
4. Види аргументів та спростування.
5. Поняття та логічна структура спростування
6. Правила доведення та спростування.

Завдання на СРС: Якими правилами та прийомами доведення ви користуєтеся найчастіше?

Семінар 18. Логічні помилки. Софізми та паралогізми

1. Поняття софізмів та паралогізмів.
2. Логічні парадокси. Антиномії та апорії
3. Приклади паралогізмів, софізмів та парадоксів. Визначення логічних помилок в них (доповіді за окремими паралогізмами, софізмами та парадоксами).
4. Логічні помилки та логічні хитрощі (рос.: логические уловки): на прикладах.

Завдання на СРС: Проаналізуйте мовлення ваших співрозмовників: наскільки часто вони використовують логічні хитрощі? А ви?

6. Самостійна робота студента

Питання до самостійного опрацювання для студентів денної форми навчання зазначені в планах лекційних та практичних занять.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Проведення практичних занять

Студенти мають готуватися до кожного заняття. На початку практичного/семінарського заняття розглядаються питання, які не були розглянуті на лекціях, за потреби повторюється і деталізується матеріал, який виносився на лекцію. Основний час практичних занять відводиться на виконання вправ, розв'язок задач, написання самостійних робіт (окрім семінарів за двома першими темами, які не передбачають виконання практичних завдань).

Відвідування занять

Сам факт **відвідування** лекцій та семінарів фіксується, але не оцінюється. Оцінюється виключно робота, яку студенти виконують на заняттях (перш за все, виконання контрольних та самостійних робіт). Невиконання студентами цих видів робіт може призвести до порушення умов РСО та виникнення академічної заборгованості. Студентам також рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них пояснюється теоретичний матеріал, розбираються та аналізуються типові помилки, що були допущені при виконанні контрольних чи самостійних робіт, що сприяє кращому розумінню матеріалу студентами.

Онлайн-тести

З дисципліни розроблені навчальні та навчально-контрольні. Актуальні посилання на тести розміщені в гугл-класі.

Основною метою проходження навчальних тестів є отримання додаткової інформації, формування, закріплення чи самоконтроль наявних знань та умінь. Кількість проходження *навчальних* тестів не обмежується.

Пропущені контрольні заходи

Пропущені **самостійні роботи та експрес-контрольні** у формі відкритих питань не відпрацьовуються. Можливе отримання балів за виконання протермінованих / пропущених контрольних заходів, якщо вони проводились у формі закритих тестів (у такому разі доступ до тесту надається в індивідуальному порядку).

Способи ліквідації заборгованостей, які виникли через певні форс-мажорні обставини у студентів, обговорюються в індивідуальному порядку.

Засоби комунікації

Каналами зв'язку є:

- гугл-клас (матеріали, завдання, загальні оголошення);
- ZOOM-конференції (лекції, практики, консультації);
- чат (група) дисципліни в месенджері (загальні оголошення, питання, зворотний зв'язок);
- повідомлення в WhatsApp (особисті питання);
- телефон (066-360-6416) (термінові, нагальні питання, які незручно вирішувати в месенджері);
- пошта: evgar55@gmail.com (резервний канал зв'язку).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти (індивідуально чи групою) мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів, і розраховувати на неупереджений його розгляд.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами

Академічна доброчесність та норми етичної поведінки

Політика та принципи академічної доброчесності, норми етичної поведінки студентів та викладачів визначені у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code> .

Робота, у якій виявлено порушення принципів академічної доброчесності, не приймається. За таку роботу можуть нараховуватися штрафні бали.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: відповіді на практичних заняттях, виконання самостійних робіт, експрес-контроль, МКР.

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: залік

Питання для підготовки до семестрового контролю наведені в Додатку В.

Рейтингова система оцінювання (денна форма навчання)

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Активність на семінарах	1	10	10
2.	Самостійні роботи, експрес-контроль	3-6	12	50
3.	МКР 1	20	1	20
4.	МКР 2	20	1	20
	Всього			100

Обов'язкові умови допуску до залікової контрольної роботи		Критерій
1	Зарахована одна з МКР,	+
2	Рейтинг не менше 40 балів	+

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання

1. Активність на семінарських заняттях

Оцінюється максимум в 1 бал за заняття, максимальна кількість балів за активність протягом семестру не перевищує 10 балів. Може передбачати різні види робіт: доповіді, відповіді на питання, доповнення, пояснення завдань.

Критерії оцінювання

- Висока активність – 1 бал;
- Середня активність – 0,5 балів
- Відсутня або майже відсутня активність – 0 балів.

2. Самостійні роботи та експрес-контроль

Може проводитись у формі тестів, виконання письмового завдання тощо.

В залежності від складності роботи оцінюються від 3 до 6 балів. Максимальна кількість балів за самостійні та експрес-контрольні – 50 балів.

Загальні критерії оцінювання:

- високий рівень виконання завдання (всіх його пунктів), від 90% правильних відповідей на закриті питання – 90-100% від максимального балу;
- завдання виконано на достатньо високому рівні, допускаються окремі відхилення чи неточності; від 75% правильних відповідей на закриті питання – 75-89% від максимального балу;

– всі пункти завдання виконані на достатньому рівні; або якісно виконані лише окремі пункти завдання; від 60% правильних відповідей на закриті питання – 60-74% від максимального балу.

– робота не відповідає вищезазначеним вимогам – 0 балів.

3. Модульна контрольна робота

Протягом семестру студенти виконують 2 одногодинні модульні контрольні роботи, які оцінюються по 20 балів кожна. Максимальна кількість балів за дві модульні контрольні роботи – 40 балів. Модульна робота вважається зарахованою, якщо студент набрав більше 12 балів (60%). Якщо студент набрав менше 60%, робота вважається не зарахованою (0 балів).

Штрафні та заохочувальні бали нараховуються за:

Штрафні бали:

- Порушення академічної доброчесності – до 10 балів.

Заохочувальні бали:

- написання есе за оголошеною тематикою – до 6 балів.
- проходження онлайн-курсів з отриманням сертифікату (див. пункт *Дистанційне навчання*)
- доповідь на Днях Науки, публікації за тематикою дисципліни – 5 балів;
- додаткові завдання підвищеної складності (бали за три перші правильні відповіді) – до 4 балів.

Викладач може в кінці семестру додати до рейтингу бонус (від 1 до 5 балів) за активну участь на семінарах, 100% відвідування тощо.

Загальна сума заохочувальних балів не перевищує 10 балів.

Атестація студентів денної форми навчання проводиться двічі за навчальний семестр (на 8 та 14 тижнях). Студент є атестованим, якщо його поточний рейтинг складає не менше половини максимально можливого балу на момент виставлення атестації. Орієнтовні максимальні бали на момент першої та другої атестації - 30 та 70 відповідно.

Для отримання заліку з навчальної дисципліни «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менше 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку у системі ECTS, пишуть заліковий тест. При цьому попередній рейтинг студента з навчальної дисципліни скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікового тесту, яка є остаточною.

Умовою допуску студента до залікової контрольної роботи є рейтинг від 40 балів та зарахована МКР.

Заліковий тест містить 50 закритих запитання, які формулюються на основі матеріалу, розглянутого на лекціях та семінарах. Вага кожного питання – 2 бали. Орієнтовні питання для підготовки до залікової роботи наведено в додатку А. Максимальна оцінка за заліковий тест складає 100 балів. Якщо студент правильно відповів менше ніж на 60% запитань, залік вважається нескладеним (тест оцінюється в 0 балів).

Підсумкова оцінка формується шляхом переведення суми балів, отриманих за:

- семестрові завдання (для тих, хто отримує залік «автоматом») або
- заліковий тест (для тих, хто складав залік)

згідно з таблицею, наведеною нижче.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Дистанційне навчання

З метою кращого засвоєння матеріалу та поглибленого вивчення окремих тем дисципліни можуть використовуватися елементи дистанційного навчання, зокрема онлайн-курси та онлайн-тести. Студенти можуть отримати консультацію викладача через електронну пошту, Google class або месенджери).

Сертифікати за проходження цих курсів можуть замінювати написання самостійної роботи за вказаною темою або давати відповідні заохочувальні бали.

Проходження інших курсів за тематикою дисципліни можливе за умови погодження із викладачем.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для всіх студентів з особливими освітніми потребами. У разі потреби завдання можуть бути скориговані.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: доцентом кафедри теорії та практики управління, кандидатом філософських наук, доцентом Архиповою Євгенією Олександрівною

Ухвалено кафедрою теорії та практики управління (протокол № 15 від 07.06.2024 р.).

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024).

Питання для підготовки до заліку

1. Визначте природу мислення.
2. Охарактеризуйте предмет логіки, визначте її значення.
3. Назвіть основні етапи становлення логічної науки та дайте їх коротку характеристику.
4. Визначте сутність та завдання формальної логіки. Охарактеризуйте поняття «закони формальної логіки».
5. Надайте формулювання та поясніть сутність закону тотожності.
6. Поясніть сутність закону виключення суперечності (закону несуперечності). Надайте класифікацію протилежностей.
7. Сформулюйте та поясніть сутність закону виключеного третього.
8. Охарактеризуйте закон достатньої підстави, визначте причини та наведіть приклади порушення цього закону.
9. Надайте загальну характеристику поняття «діалектична логіка».
10. Охарактеризуйте принцип сходження від абстрактного до конкретного та принцип збігу історичного і логічного.
11. Охарактеризуйте принцип зв'язку всього зі всім та принцип розвитку.
12. Назвіть відмінність формальної логіки від діалектичної.
13. Назвіть та надайте загальну характеристику логічних форм мислення.
14. Охарактеризуйте поняття як форму мислення. Розкрийте логічні прийоми, якими користуються у процесі утворення понять (порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення).
15. Поясніть, в чому полягає відмінність поняття та слова, поняття та уявлення, поняття та предмету.
16. Розкрийте логічну структуру поняття (зміст та обсяг поняття). Наведіть класифікацію понять. Дайте приклади розбору понять.
17. Охарактеризуйте відношення між поняттями. Поясніть графічний метод зображення відношень між поняттями.
18. Назвіть та наведіть приклади простих операцій з поняттями (заперечення, додавання, віднімання, множення).
19. Визначте вимоги до здійснення узагальнення та обмеження понять. Наведіть приклади виконання цих операцій.
20. Визначте сутність логічної операції поділу понять, назвіть правила поділу. Наведіть приклади.
21. Визначте сутність логічної операції визначення понять, назвіть правила визначення та види визначень.
22. Охарактеризуйте судження як форму мислення, назвіть види суджень.
23. Розкрийте структуру простого судження. Наведіть об'єднану класифікацію суджень за кількістю та якістю.
24. Визначте, що таке розподіленість термінів категоричних суджень, наведіть приклади розподілу термінів в різних типах суджень.
25. Охарактеризуйте відношення між категоричними судженнями за істинністю та наведіть приклади відношення між судженнями за логічним квадратом.
26. Надайте характеристику модальних суджень.
27. Визначте поняття і будову складних суджень, назвіть види логічних сполучників.
28. Наведіть приклади єднальних суджень, назвіть умови їх істинності.
29. Наведіть приклади та види розділових суджень, назвіть умови їх істинності.
30. Наведіть приклади та види умовних суджень, назвіть умови їх істинності.
31. Розкрийте поняття та значення формалізації, поясніть сутність табличної побудови логіки висловлювань.

32. Охарактеризуйте умовиводи як форму мислення. Надайте класифікацію умовиводів за достовірністю висновків, кількістю засновків, спрямованістю висновку.
33. Охарактеризуйте безпосередні умовиводи та логічні операції, за допомогою яких вони утворюються.
34. Надайте загальну характеристику простого категоричного силогізму, сформулюйте аксіому простого категоричного силогізму.
35. Назвіть загальні правила простого категоричного силогізму.
36. Визначте поняття фігур та модусів простого категоричного силогізму, назвіть правила фігур та наведіть приклади силогізмів за різними фігурами.
37. Визначте будову чисто умовних силогізмів, назвіть принцип, на якому вони ґрунтуються. Наведіть приклади чисто умовного умовиводу.
38. Визначте будову умовно-категоричного умовиводу, назвіть його модуси та наведіть приклади.
39. Визначте структуру розділово-категоричного умовиводу, назвіть його модуси та наведіть приклади.
40. Визначте структуру умовно-розділового (лематичного) умовиводу, назвіть його види та наведіть приклади.
41. Визначте будову та види скорочених силогізмів (ентимем). Поясніть, що таке епіхейрема. Наведіть приклади.
42. Визначте сутність, структуру та види складних та складноскорочених силогізмів (полісилогізмів та соритів). Наведіть приклади.
43. Визначте сутність індуктивних умовиводів, розкрийте їх будову та види.
44. Розкрийте шляхи підвищення ступеня вірогідності висновків неповної індукції.
45. Надайте характеристики методів єдиної подібності, єдиної різниці та поєднаного методу подібності та різниць. Наведіть приклади використання цих методів встановлення причинних зв'язків між явищами.
46. Надайте характеристики методу супутніх змін та метода залишків. Наведіть приклади використання цих методів встановлення причинних зв'язків між явищами.
47. Поясніть, що спільного, а що відмінного у індуктивних та дедуктивних умовиводах.
48. Розкрийте сутність та структуру умовиводів за аналогією, назвіть їх види. Наведіть приклади умовиводів за аналогією.
49. Розкрийте шляхи підвищення ступеня вірогідності висновків за аналогією.
50. Розкрийте поняття та структуру гіпотези, назвіть їх види.
51. Поясніть сутність та будову доведення, розкрийте їх види.
52. Поясніть сутність та способи спростування. Наведіть приклади спростування.
53. Розкрийте правила доведення та спростування, а також помилки, які зустрічаються у доведеннях.
54. Розкрийте сутність софізмів, паралогізмів та парадоксів, наведіть їх приклади.